

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. XV. Solvitur ultima, & difficilior objectio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

ta est in naturalibus, ut communissimè docent: ergo perdidit aliquid de naturaliter debitis. Resp. neg. conf. S. Thom. 1. 2. q. 85. a. 3. in corp. clare docet, vulnerationem istam factam esse per subtractionem justitiæ originalis, per quam subtractionem potentiæ inferiores remanserint destitutæ suo ordine, & hanc destitutionem esse vulnerationem: ergo ordo ille potentiarum, qui habebatur in statu justitiæ originalis, & naturæ integræ, non fuit illis potentiis naturaliter debitus, adeoque vulneratio ista non fuit subtractio boni naturaliter debiti, sed destitutio, vel privatio justitiæ originalis.

Prosequitur autem Eximius Doctor explanationem huius metaphorsæ proleg. 4. de grat. c. 8. n. 19. & ait, vulnerationem aliud non esse, quàm divisionem continui: cum itaque prius, præfente adhuc justitiâ originali, appetitus hominis, præsertim rationalis, & concupiscibilis, habuerint inter se unionem, & pacem: post lapsum autem, perdita justitiâ originali, unio illa sit dissoluta, hinc factam esse vulnerationem in naturalibus, hoc est, in istis appetitibus. Addit, quod, quamvis in natura pura appetitus hi æquè non essent uniti, sed dissoluti, tamen non futura fuisset vulneratio; quia prius non fuisset datum continuum, quod tamen præsupponit vulneratio: sicut supra diximus, quod, etsi natura pura caruisset donis supernaturalibus, tamen ea carentia non fuisset poena; quia non præcessisset culpa, nec spoliatio; quia prius illa dona non fuissent habita.

Hac ratione etiam solvitur, quod ex *Arauscano* II. c. 25. § *Tridentino* sess. 6. c. 1. obijciatur, scilicet, arbitrium liberum fuisse viribus attenuatum & inclinatum. nempe arbitrium liberum post lapsum factum est minus potens, quàm fuerit in Adamo (de quo vide iterum n. 110. § 154.) & inclinatum, non positivè ad malum, sed negativè, hoc est, privatum illis supernaturalibus fulcris, quibus subtractis proprio pondere inclinaretur. Hæc autem inclinatio, & attenuatio, quamvis non danda fuisset in pura natura, quatenus dicit privationem; cum tunc non præcessisset habitus, seu existentia donorum supernaturalium, tamen danda fuisset, quatenus dicit minorem potentiam, quàm fuerit in statu naturæ integræ, & aliquam inclinationem, seu propensionem ad malum.

ARTICULUS XV.

Solvitur ultima, & difficilior Obiectio.

171. **O**B. 6. Natura pura habuisset ex viribus naturalibus potentiam moralem servandi totam legem naturæ: sed hanc non habet natura lapsa: ergo hæc est debilior. prob. mai. si natura pura non habuisset illam potentiam moralem, fuisset moraliter necessitata ad perdendum suum ultimum finem, & incurrendas poenas æternas inferni: hoc non potest admitti: ergo. prob. mi. non videtur ullo modo conveniens bonitati Divinæ, producere creaturam moraliter necessitam ad incurrandos ignes æternos: nec sapien-

tia Divinæ, producere creaturam tam malè constitutam, sive moraliter ineptam, ad suum ultimum finem consequendum: nec sanctitati Divinæ, producere creaturam ex se moraliter necessitam ad mortaliter peccandum (aliud est, quod in natura jam prius lapsa, possit talis necessitas oriri) ergo.

Resp. 1. Ex hoc ipso, quod adstruatur talis necessitas in statu naturæ lapsæ, quidam volunt probare, eam debere esse naturalem, adeoque etiam fore eandem in statu puræ naturæ; nam ajunt, & valde probabiliter, quod, sicut juxta communem Theologorum peccatum originale non potest puniri poenâ sensûs, seu ignis infernalis, ita videatur, neque posse idem puniri poenâ moralis necessitatis ad eum ignem: certè videretur DEUS durius agere cum hominibus, quàm, si omnes in poenam peccati originalis vellet nasci cæcos; quia, licet hac ratione incurrerent moralem necessitatem perdendæ sapientissimè vitæ temporalis, non ita incurrerent propterea necessitatem, vel periculum perdendæ vitæ æternæ.

172. Resp. 2. Etsi quidam putaverint, sufficere, si naturæ puræ, quamvis ab omni peccato liberæ, tribueretur tantum libertas physica, ad servandam totam legem, & negaverint ei omnem libertatem moralem, tamen videtur mihi ex probationibus ejusdem majoris efficaciter probari oppositum, quod longè plures authores tuerentur, scilicet tribuendam naturæ puræ aliquam libertatem, seu potentiam moralem. In quo autem ista stet, & an esset intrinseca naturæ puræ, vel saltem debita: an verò ei tantum esset collata, ex speciali DEI favore, naturæ per se indebita: item an eadem potentia moralis danda etiam fuisset in statu naturæ lapsæ, si non esset elevata, aut supernaturali gratia instructa, necdum est factis exploratum.

173. Aliqui volunt cum Pallavicino, potentiam moralem, servandi totam legem, non esse naturalem, vel naturaliter debitam naturæ etiam puræ, adeoque hanc esse intrinsecè æquè debilem, ac lapsam: non tamen idè malè fore constitutam; quia, licet natura pura non posset, viribus sibi debitis consequi finem ultimum, tamen semper haberet spem optimam, recipiendorum ab authore suo auxiliorum, quibus adjuncta finem suum moraliter posset obtinere. Sic plantarum, & segetum incrementum, non est malè constitutum, aut ordinatum, etsi indigeat extrinseco favore, hoc est, hominis colentis industria. Sic spes recipiendi alimenta à piis hominibus, liberaliter dare solitis, facit bonum statum egentium.

Sed respondetur. Vel isti favores exiguntur ab ipsa natura pura, ita, ut, si non conferrentur, fieret ipsi violentia, sicut fieret infanti educando, si negarentur necessaria ejus educationi, vel segetibus, si negligerentur, vel etiam, si pluvia non caderet, aut sol nunquam splenderet: (si tamen segetes culturâ illâ moraliter indigebant) & isti favores sunt naturæ puræ naturaliter debiti. Vel non ita exiguntur favores hi, & natura est malè constituta. Quod spectat ad egentes, vel mendicos, istis quidem hæc spes confert statum secundum quid bonum, at non simpliciter; si enim non possent ullo alio modo se ju-

vare, & deberent sola spe incerta niti, non essent, saltem intrinsecè bene constituti: & ita multi mendici satis miserè constituti sunt in ordine ad vitam temporalem.

174. Alii volunt, potentiam hanc moralem non esse quidem debitam naturæ puræ, tamen ipsi semper conferendam, utpote debitam benignitati Divinæ, quam non deceat, naturam, omnino peccati immunem, relinquere cum sola potentia physica, & impotentia morali, ad consequendum suum finem; sicut enim e. g. si DEUS aliquid promittat homini, non tamen conferat ei jus, homo certò rem illam accipiet, non tanquam debitam sibi (quia non habet jus, ex quo eam exigat) sed tanquam debitam fidelitati Divinæ, cui debetur adimpletio promissionis: sic, dicunt hi auctores, potentia ista moralis dabitur homini, in statu puræ naturæ, non quia ipsi debetur; cum ei tantum debeatur potentia physica, sed quia debetur bonitati, ac sapientiæ Divinæ, quæ exigunt, creaturam non moraliter necessitari, ad perdendum suum finem, & incurrendam æternam poenam sensus.

Verum, licet hæc congruè dicantur, quando talis favor provenit à perfectione, seu actione libera DEI, e. g. à promissione gratuita; tunc enim eo ipso, quod hæc actio, seu promissio, sit favor, & gratia, etiam subsequens alter favor erit gratia pro gratia, uti à S. Augustino sæpe nominatur. At, quando collatio talis favoris infertur, vel oritur ex perfectione DEI necessaria, tunc is non videtur amplius gratia; quia gratia debet esse effectus liberalitatis; cum tamen in hoc casu detur in DEO necessitas, non liberalitas; hinc talis rei collatio est debita ipsi naturæ, ex suppositione, quod natura à DEO liberè producat: saltem non erit gratia distincta à gratia creationis, vel productionis; quia nihil habet distinctæ liberalitatis.

Dein, illud, sine quo natura esset pessimè constituta, in ordine ad ultimum finem, est debitum ipsi naturæ: atqui sine ea potentia morali esset natura pessimè constituta: ergo est debita. ma. videtur per se clara, & probatur etiam ex eo, quod aliàs non repugnaret bonitati Divinæ, negare naturæ hanc potentiam, ei non debitam, sed tantum ex gratia conferendam. Et cur non dicamus, nullam perfectionem etiam naturalem, præter essentielles, deberi ulli naturæ, etiam rationali, & innocenti: sed eas deberi tantum perfectionibus Divinis necessariis; quia eodem modo possemus de iis discurrere? hoc autem esse valde novum, & paradoxum.

175. Itaque alii probabilius volunt, quod naturæ puræ debita fuisset potentia moralis observandi totam legem naturalem, & sic consequendi suum finem, non absolutè, sed conditionatè; quæ tamen conditio non impleta fuisset sine gratia DEI, eratque ista: si homo in statu puræ naturæ fecisset, quantum in se fuisset: quod sic explicari potest. Homo in statu puræ naturæ habuisset potentiam moralem, saltem aliquamdiu servandi legem naturalem, seu omitendi, quæ hæc lex prohibet, & faciendi, quæ præcipit, inter quæ vel maximè est cultus aliquis DEI (cujus notitia etiam tunc facile habenda fuisset ex consideratione creaturarum) & oratio humilis ad DEUM suam.

Si jam homo, quamvis moraliter potens, tamen ea non fecisset, sed DEUM offendisset, hoc ipso ex culpa propria demeritus fuisset auxilia ulteriùs: nec jam DEO, sed sibi, adscribere debuisset impotentiam moralem consequentem, ad observandam totam legem: nec eo casu naturæ puræ, & innocenti, sed jam lapsæ, & peccatrici, deforet potentia moralis, quod facile potest capi. Si autem homo servasset aliquamdiu legem naturæ, & DEUM non offendisset, sed coluisset, & invocasset, prout moraliter potuisset, DEUS ipsi dedisset semper ulteriùs auxilia, quibus moraliter potuisset ulterius, & diutius servare legem naturæ, & sic tandem per totam vitam. Et sub hac conditione debita fuisset puræ naturæ ea potentia moralis.

176. Quia tamen adimpletio hujus conditionis fuisset gratia, ideo etiam ipsa potentia moralis, ad totam legem observandam, atque adèd consequendum ultimum finem, potest dici gratia, sicut scilicet dicitur vita æterna ab Apostolo gratia: ad Rom. 6. v. 2. Gratia autem DEI vita æterna: quia, licet vita æterna debeat meritis creaturæ rationalis, juxta plures etiam ex justitia, tamen, quia merita non habentur, nisi ex gratia, rectè etiam ipsa vita æterna dicitur gratia.

Quod autem adimpletio conditionis illius supra positæ, fuerit ex gratia, probatur. Non facturus esset homo, quantum in se est, etiam in statu puræ naturæ, nisi tunc auxiliis, naturalibus quidem, sed tamen congruis, præveniretur: atqui homini debebantur tantum auxilia sufficientia, non autem congrua, & ista fuissent favor indebitus, seu gratia, quamvis ordinis adhuc naturalis: ergo illa conditio non fuisset implenda sine gratia, & consequenter adimpletio illius fuisset ex gratia.

177. Quia autem sub eadem conditione, si scilicet homo faciat, quantum potest, debetur etiam naturæ lapsæ aliqua talis potentia moralis, hinc natura lapsa non est debilius naturæ puræ. Discrimen tamen magnum est in hoc, quod, cum à natura pura conditio hæc fuisset implenda per gratiam naturalem, ipsa non receperat ulteriùs auxilia, nisi naturalia. Et idem potuisset etiam fieri in statu naturæ lapsæ, si DEUS noluisse eam redimi per Christum, nec tamen voluisset, eam statim damnare, sed in poenam ex statu elevationis ad naturalem dejicere: quo casu potuisset natura lapsa viribus naturalibus acquirere potentiam moralem, non quidem assequendi suum finem (quia non potuisset se liberare à peccato, quod eam semper impediret à consequendo DEO) sed tamen vitandi peccata gravia actualia, & poenam sensus æternam ut supra dictum.

At nunc, quando misericordissimus DEUS voluit, hominem lapsum relinquere in statu elevationis, si ipse facit, quantum est in se, juxta multos nunquam id facit viribus naturæ, sed gratiæ, vel, si id, ut alii volunt, faciat ex viribus naturalibus (de qua re actum à n. 58.) accipit deinde ex gratia DEI gratuito collata auxilia supernaturalia, quibus moraliter non tantum legem implere, aut nova peccata vitare, sed etiam à peccato priori liberari, imò DEUM tanquam finem

supernaturalem consequi possit: quæ tamen potentia, moralis supernaturalis, naturæ lapsæ neque conditionatè est debita.

178. Difficultas aliqua oritur circa hanc solutionem hujus objectionis ex Suarez l. 1. de gratia c. 13. per totum, ubi fusè contendit, aliquas cogitationes naturales congruas esse debitas naturæ rationali, ex suppositione, quòd producat, & consequenter, non esse gratias distinctas à beneficio creationis; cum enim debita sint naturæ rationali cogitationes, non determinatè incongruæ (hoc enim dicere esset valdè absurdum, ut cuique consideranti faciliè patet) sed saltem indifferentes, ad congruitatem, vel incongruitatem, ait hic auctor, esse moraliter impossibile, ut, in tanta multitudine hominum, non aliqui cooperentur, adeoque sint aliquæ cogitationes congruæ, eaq̃ue simul debita humanæ naturæ.

Sed, quidquid de hoc sit, an aliquæ cogitationes congruæ sint debita humanæ naturæ in specie, adeoque etiam in individuo; quia, ut urget Suarez, humana natura eas cogitationes, non nisi in aliquo individuo, accipere potest; tamen imprimis est aliquod beneficium, quòd huic individuo præ altero dentur, ut agnoscat ipse Eximius. Dein non qualibet cogitatio congrua est debita, ut iterum fatetur Suarez cit. lib. c. 14. n. 7. § 2. & præsertim non est debita, ut idem Eximius n. 8. asserit, continuatio cogitationum congruarum, & quidem tamdiu durans, donec quis faciat, quantum est in se; hoc enim non fit per unum tantum, aut alterum actum, ut dictum superius n. 80. adeoque impletio huius conditionis potest semper dici esse ex gratia.

179. Juxta hanc explicationem, quam præ aliis verosimilem judico. Resp. ad objectionem n. 171. positam dist. ma. natura pura habuisset eam potestatem moralem, sibi absolute debitam, ante impletam omnem conditionem. neg. ma. conditionatè debitam, si nempe implevisset prius conditionem. subdist. habuisset ita, ut conditionem explevisset sine gratia. neg. ma. ut eam implevisset cum, & ex gratia, ita, ut adimpletio conditionis fuisset gratia, & consequenter potestas moralis, absolute collata, fuisset gratia pro gratia. conc. ma. & dist. proportionaliter mi. neg. conf. ad prob. ma. dist. iterum ma. si natura pura non habuisset illam potentiam moralem, neque absolute, neque conditionatè debitam, tunc fuisset moraliter necessitata ad perdendum suum finem. conc. ma. si eam tantum non habuisset absolute debitam, sed tamen habuisset conditionatè debitam. neg. ma. & conc. mi. neg. conf. ad prob. mi. conc. totum. Si natura pura habuisset eam potentiam moralem, conditionatè debitam, & quidem ita, ut conditionem potuisset moraliter implere, potuisset moralem necessitatem incurrendi poenas æternas sensus, & perdendi ultimum finem evitare.

180. Ubi adhuc notandum 1. non hic dici, quòd sine cogitatione congrua non possit moraliter impleri conditio, sed tantum, quòd non impleatur: sicut non dicitur, quòd sine gratia supernaturali congrua, seu prævisa per scientiam mediam coniungend: cum consensu, non possit in hoc statu elevationis fieri opus superna-

turaliter bonum (ad hoc enim, ut quis possit, opus est tantum gratiæ sufficiente) sed tantum dicitur, quòd tale opus actu non fiat.

Notandum 2. neque dici, quòd homini, in statu naturæ puræ, fuisset debita tota potentia moralis proxima ad faciendum, quòd est in se; cum enim, ut dictum est, facere, quòd est in se, requiratur plura, absolute sufficit dicere, quòd homini in eo statu debita fuisset potentia moralis proxima ad aliquid faciendum, quòd si fecisset, accepisset potentiam novam proximam ad plus faciendum, donec impleretur totum, quòd requireretur ad hoc, ut dici posset, fecisse totum, quòd est in se. Et sic potest etiam dici, quòd homo habuisset primò absolute potentiam moralem proximam aliquid faciendi: potentiam autem moralem faciendi totum, quòd est in se, habuisset conditionatè, si scilicet primò fecisset, quòd moraliter potuisset.

Ex quo etiam intelligi potest, quòd conditionatè habere potentiam moralem observandi totam legem sit idem, ac eam potentiam habere (ut alii loquuntur) remotè, seu mediatè, quatenus nempe habetur medium eam acquirendi. Sic sæpe dicuntur homines, etiam in statu elevationis, habere gratias, non immediate, & proximè, sed mediatè, & remotè, sufficientes, quatenus habent gratiam immediate sufficientem ad orandum, & si oraverint, accipient gratiam immediate sufficientem, e. g. ad vincendam gravem tentationem.

QUÆSTIO III.

De Existentia Gratiae Actualis.

ARTICULUS I.

An existat Gratia Sufficiens.

181. **D**iximus n. 14. gratiam sufficientem, vel accipi posse genericè, seu pro omni gratia, quæ sufficit ad operandum: & sic etiam gratia efficax est sufficiens: vel posse accipi pro purè sufficiente: & sic differt à gratia efficaci; nam gratia efficax, prout communiter intelligitur, scilicet actu efficiens, est illa, cum qua non tantum possumus, sed actu operamur, quæque est conjuncta cum effectu, eumque infallibiliter posse trahit: non quidem necessitate antecedenti, & inimpedibili, qualem Jansenius, & ejus sectæ adstruunt, sed tantum necessitate consequente, & impedibili. Et hanc in nostris principiis dicimus, esse eam gratiam, quæ post scientiam mediam de futuro consensu, ex benevololo DEI prædefinientis affectu, confertur, adeoque hæc gratia accepta involvit tria, nempe entitatem gratiæ, seu illustrationis, vel inspirationis, & scientiam mediam de consensu, ac benevololum DEI prædefinientis decretum: & in hoc sensu deinceps semper loquemur, quando gratiam efficacem nominabimus.

182. At verò gratia purè sufficiens est, cum qua quidem operari possumus, sed ex nostra